

PRŮBĚŽNÉ VÝSLEDKY MAPOVÁNÍ DOPADŮ KORONAVIRU NA KULTURNÍ SEKTOR

Za výzkumný tým Katedry arts managementu VŠE, Katedry produkce DAMU a IDU

Vážení respondenti, předem vám chceme poděkovat za váš čas, který jste věnovali odpovědím na naše otázky i zpětné vazbě k němu. Děkujeme.

Vzhledem k tomu, že jsme vám na samotném začátku slíbili, že vás budeme průběžně zásobovat informacemi tak, abyste i vy měli přehled o dopadech koronaviru na kulturní sektor, přicházíme s prvními výstupy, které přibližují jak počet respondentů (tedy vás), tak především důležitá čísla za celý kulturní sektor (jak jsme počítali, vysvětlíme níže).

O VÝZKUMU

Cílem výzkumu je dlouhodobé mapování dopadů koronavirové pandemie, potažmo souvisejících omezení na kulturní organizace i jednotlivce tak, aby všechny relevantní instituce, oborové organizace i výzkumníci měli v následujících letech kvalitní podkladové informace mapující nejenom nastalou situaci, ale i její postupný návrat do „normálu“. Cílem tedy je, aby se odborná diskuze nevedla na základě dojmů, ale na základě faktů.

Od samotného počátku si klademe především 4 hlavní otázky, na které hledáme mapováním odpovědi:

- U organizací
 - Jak moc se během krize propadl kulturní sektor? Kolik chybí financí, ale i výkonů?
 - Jaký je dopad na zaměstnance kulturních organizací? Nedochozí k propouštění? Nebo snižování platů?
 - Jaké nové aktivity se naopak dějí?
- U jednotlivců
 - Jak moc jsou jednotlivci, pracující v kultuře, připravení na krizi? Jak moc na ně dopadá? Mají šanci ji zvládnout?

Situace jsme také využili k ucelnějšímu sběru sociologických údajů v kulturních sektorech – včetně příjmů nebo zaměstnanecké struktury u jednotlivců, taková data totiž v české kultuře dlouhodobě zásadně chybí a jsou potřeba právě pro potřeby rozhodování o možné pomoci.

Předkládané údaje jsou průběžné výsledky z prvního provedeného sběru ve dnech 15. 4. - 22. 4. 2020 u relevantního počtu respondentů z oblasti kultury (celkové údaje za rok 2019, přesné údaje za březen 2020, odhady za duben 2020), na který nyní navazuje druhé kolo sběru (předpokládaná rozesílka 11. 5. 2020 – za duben a odhad za květen 2020).

Předběžný plán výzkumu

Se sběrem dat chceme pokračovat v měsíčních, později čtvrtletních intervalech, a mapovat tak delší časové období. Dotazníky k dalším sběrům budou mít ale již kratší a inovovanou verzi. Předpokládané ukončení sběru dat je v prosinci 2020 (resp. v lednu 2021). Průběžně tedy budete vidět na časové ose, jak se jednotlivé ukazatele proměňují.

Zároveň budeme provádět – vedle probíhajícího kvantitativního dotazníkového šetření – i kvalitativní šetření metodou řízených rozhovorů a ověřování konkrétních údajů u reprezentativního vzorku organizací i jednotlivců.

Jsme připraveni poskytovat průběžné zprávy vždy po každém kole sběru dat tak, aby byla na získaných datech vidět proměna v čase, pokud o ně odborná veřejnost projeví zájem.

Výzkum bude ukončen souhrnnou studií za celý výzkumný tým.

RESPONDENTI

Především díky ochotě profesních a oborových organizací, včetně kulturních institucí, se nám podařilo získat velký počet respondentů, v některých případech, například příspěvkových organizací v divadle, v podstatě všechny existující organizace. Doufáme, že se nám bude nadále dařit sbírat navazující údaje od co největšího počtu organizací i jednotlivců tak, abychom mohli pracovat s co nejpřesnějšími údaji.

Počet a struktura respondentů

Vedle úvodního, již ukončeného, sběru dat probíhá „pozdní sběr“ respondentů, kteří nestihli odpovědět v původním termínu. Tato pozdní data nejsou v této průběžné zprávě zahrnuta.

Respondent	Počet
Divadlo a tanec – jednotlivec / zaměstnanec, OSVČ vč. osob na volné noze	384
Divadlo a tanec – organizace	151
Hudba – jednotlivec / zaměstnanec, OSVČ vč. osob na volné noze	415
Hudba – organizace, kapely, instituce, koncertní sály	108
Výtvarné umění – jednotlivec / zaměstnanec, OSVČ vč. osob na volné noze	64
Výtvarné umění – organizace včetně muzeí	80
Celkový součet	1202

ORGANIZACE

Nad sebranými daty proběhlo očištění a v rámci toho vyloučení některých nevalidních odpovědí, nyní pracujeme s odpověďmi celkem 329 organizací:

Respondent	Počet
------------	-------

Divadlo a tanec – organizace	148
Hudba – organizace, kapely, instituce, koncertní sály	107
Výtvarné umění – organizace vč. muzeí	74
Celkový součet	329

JEDNOTLIVCI

Respondenti	Počet
Divadlo a tanec – jednotlivec / zaměstnanec, OSVČ vč. osob na volné noze	380
OSVČ bez IČO (svobodná povolání, např. umělci)	196
OSVČ živnost (s IČO)	122
zaměstnanecký poměr	62
Hudba – jednotlivec / zaměstnanec, OSVČ vč. osob na volné noze	415
OSVČ bez IČO (svobodná povolání)	173
OSVČ živnost (s IČO)	183
zaměstnanecký poměr	60
Výtvarné umění – jednotlivec / zaměstnanec, OSVČ vč. osob na volné noze	64
OSVČ bez IČO (svobodná povolání)	17
OSVČ živnost (s IČO)	27
zaměstnanecký poměr	20
Celkový součet	860

OBECNÁ STATISTIKA – ORGANIZACE

Organizace

DOPOČTENÁ DATA NA CELÉ SEGMENTY

V případě organizací vidíme na základě získaných informací hned několik důležitých zjištění:

1. V případě divadel není okamžitý finanční propad za březen tak výrazný (byť velký je), jak se dalo čekat. V odhadech za duben se však už zvyšuje. Je zde vidět, že dopady na divadelní sektor budou především dlouhodobého rázu a velmi pravděpodobně je tlumí podíl dotací na příjmech divadel. Zde bude důležité sledovat, zda postupně nedochází k jejich omezování.
2. U divadel také pozorujeme ještě důležitější trend, a tou je absence dlouhodobého růstu divadla. V době, kdy meziročně rostou náklady, divadelní segment finančně stagnuje (dle dat za poslední tři roky) – v reálných číslech se propadá. Je na odbornou diskuzi o důvodech tohoto trendu, včetně potřeby dlouhodobého detailního zkoumání a hledání možných nápravných opatření.
3. V hudebním sektoru naopak můžeme pozorovat v podstatě okamžitý, a velmi výrazný, propad jak v přesných číslech za březen, tak v odhadech za duben. Pravděpodobně je to způsobeno:
 - a) především nižší závislostí sektoru na dlouhodobých dotačních programech či podobných dlouhodobých zdrojích příjmů

- b) vyšším podílu vstupného v celkové ekonomice hudebních organizací
 - c) nižším podílem zaměstnanců v celém sektoru.
4. Finanční propad v hudebním sektoru bude více dramatický v následujícím letním období, kde na rozdíl od divadel probíhá hlavní festivalová sezóna.
 5. V případě výtvarného umění a muzeí vidíme, že také bude potřeba sledovat dopady především dlouhodobě, především kvůli specifikům zdrojů příjmů v oboru, kde příjem ze vstupného, o který byl v této krizi sektor připraven, tvoří jen malou část rozpočtu.

POZOR: VEŠKERÉ FINANČNÍ ÚDAJE JSOU V TIS. KČ.

	Divadlo a tanec - organizace	Hudba - organizace, kapely, instituce, koncertní sály	Výtvarné umění - organizace včetně muzeí	Celkem
Počet organizací	254	1 156	261	1568
Celkový obrat za 2019	8 115 035 CZK	11 934 426 CZK	5 103 663 CZK	25 153 124 CZK
Celkové náklady za 2019	8 089 070 CZK	11 383 029 CZK	4 630 499 CZK	24 102 598 CZK
Náklady celkem za březen	593 890 CZK	687 721 CZK	513 751 CZK	1 795 362 CZK
Propad - březen (ušlé tržby minus celkové měsíční úspory)	85 537 CZK	343 839 CZK	67 411 CZK	496 787 CZK
Počet zaměstnanců (přepočtený stav) v roce 2019	8 021	7452	4 769	18 084
Počet pracovníků na DPP / DPČ v roce 2019	7 168	27 484	6 156	38 880
Počet spolupracujících OSVČ v roce 2019	12 829	45 065	2 958	57 401
Celkem zaměstnanců či pracovníků	28 018	80 001 (jde o hrubý odhad)	13 883	114 365
Předpokládaný počet diváků / účastníků na neuskutečněných aktivitách – za březen	655 137	616 419	955 668	1 610 805
Předpokládaný počet diváků / účastníků na neuskutečněných aktivitách – odhad za duben	833 893	1 436 392	1 911 333	2 745 226

ZPŮSOB DOPOČTU A JEHO MOŽNÉ NEPŘESNOSTI

Dopočet na celek, na základě získaných dat, je vždy zatížen určitou mírou nepřesnosti. Ať je to problematika vstupního vzorku dat (např. více respondentů z hlavního města a méně z krajů), nebo to, že daný sektor nikdy nebyl řádně zmapován a je tedy komplikované určit, co to znamená „celek“ (to je příklad především hudby).

Postupně se snažíme všechny tyto faktory řešit, především díky mnohým z vás: profesionálních organizací, oborových organizací, institucí a dalších, kteří nám poskytujete vaše sektorová data, odhady nebo jiné informace, díky kterým jsme schopni se s neustále zvyšující přesností dobrat k prezentovaným číslům.

Je také potřeba zdůraznit, že jde o výsledky průběžné, platné k datu 6. května 2020, a mohou se na základě dále probíhajícího zpracování dat, odpovědí respondentů či dalších vstupů měnit. Předpokládáme, že případně změny nebudou ale nikterak výrazné.

Hudební sektor

V případě hudby je dopočet obtížnější, protože sektor nikdy nebyl plně zmapován, ani není dlouhodobě sledován, jako to je v případě divadel, a vycházíme tedy z většího množství zdrojů různorodé přesnosti ohledně toho, kolik je v hudbě celkem organizací a jaké měly historické výkony. Současně je zde velký průnik organizací a jednotlivců, kdy v tabulce níže s finančními dopady jsou zohledněna pouze data respondentů za organizace.

Dopočet finančních údajů na celek byl proveden stanovením koeficientu dle počtu respondentů vzhledem k celkovému počtu subjektů v daných oblastech a udávaného obratu vzhledem k celkovým obrátům jednotlivých segmentů na základě dat poskytnutých spolupracujícími organizacemi a institucemi (NIPOS, SoundCzech, OSA, Intergram, IFPI, Bandzone, SAI, FESTAS).

Divadlo

V oblasti divadla a tance je dopočet údajů na celý segment (tj. na celé divadelní „universum“) opřen o porovnání celkových sektorových dat získaných od NIPOS v rámci ročního statistického šetření výkazem KULT (MK) 1–01 za rok 2018, protože relevantnější data za rok 2019 ještě nemá NIPOS v tuto chvíli k dispozici. Pro vyčíslení koeficientu byly využity kombinovaně 3 metriky – 1) počet návštěvníků v ČR, 2) celkový počet představení a 3) celkový obrat (celkové příjmy) v členění na „divadla“ (Mutace A) a „stagiony“ (Mutace B). Následně byly koeficienty vypočítány samostatně i pro tři základní segmenty českého divadelního prostředí, tj. pro veřejná divadla, nezávislá divadla a podnikatelská (komerční) divadla. Pro ověření obecných tendencí byla využita také data za roky 2016 a 2017. V prvním předběžném zpracování byla data dopočítávána plošně jednotným koeficientem, nicméně v dalším zpracování se bude pracovat se sofistikovanější metodou, která bude zohledňovat také regionální hledisko v kombinaci s reprezentativností vzorků v jednotlivých segmentech českého divadla.

V segmentu veřejných divadel (bez zahrnutí stagion) se sesbírání data prakticky rovnají 100 % dat, která má k dispozici NIPOS za roku 2018, což zaručuje velkou reprezentativnost vzorku. U divadel nezávislých dosahuje vzorek 80 %, což je stále vysoce nadprůměrný a uspokojivý výsledek. Jako očekávatelně problematickým segmentem se ukázala divadla podnikatelská, tj. komerční, kde náš vzorek obsahuje pouze cca 10-12 % celku, který eviduje NIPOS. Zároveň lze kvalifikovaně odhadovat, že i vzorek NIPOSu

není vzhledem k setrvalé neochotě podnikatelských divadel sdílet své údaje zdaleka kompletní. Z těchto důvodů bude nutné přistupovat k dopočítávání zmíněných segmentů individuálně.

Výtvarné umění

Koeficient pro dopočet na celek pro výtvarné umění byl stanoven na základě dostupných dat NIPOS a Českého statistického úřadu. Pro stanovení koeficientu byly vybrány 3 indikátory:

1. celkový počet sledovaných statistických jednotek pro oblast výtvarného umění,
2. příjmy v sektoru výtvarné umění,
3. náklady v sektoru výtvarné umění.

Data byla získána pro oblast výtvarného umění podle klasifikace CZ NACE, konkrétně 90.03 (umělecká činnost) a 74.20 (fotografická činnost). Nejnovější dostupná data jsou z roku 2015, proto bylo pracováno s daty z toho roku.

Jednotlivci

Data respondentů z řad jednotlivců v těchto dnech zpracováváme, a proto vám v tuto chvíli, zatím, nemůžeme poskytnout souhrnnou statistiku na stejné úrovni, jako statistiku organizací. Předpokládáme, že vám průběžné výsledky poskytneme v průběhu příštího týdne, před ukončením druhého sběru dat.